

21.9.2026

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2026

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Nousiaisten kunta

Kunnan yhteyshenkilön tiedot:

- Nimi: Petra Einiö
- Nimike: hallinto- ja henkilöstöjohtaja
- Sähköpostiosoite: petra.einio@nousiainen.fi
- Puhelinnumero: 044 435 5500

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa: 750 000

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin sen käyttökohde:

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Nummen koulurakennuksen kirjanpidollinen alaskirjaus

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 29.9.2025 § 207, että Nummen vanha koulurakennus ja tontti asetetaan välittömästi myyntiin, sillä huomiolla, että se vapautuu viimeistään syksyllä 2026 sekä hyväksyä Nummen vanhan koulurakennuksen kirjanpidollisen alaskirjauksen kuukausikohtaisena tasapoistona 10/2025 – 3/2027 (18 kk) välisenä aikana. Nummen koulurakennuksen kirjanpidollinen tasearvo oli 31.8.2025 tilanteessa 476 747 euroa. Kirjanpidollinen alaskirjaus on kertaluonteinen ja heikentää erityisesti vuoden 2026 tulosta.

Alkuperäinen koulurakennus on valmistunut vuonna 1956 ja koulurakennuksen laajennukset ovat valmistuneet vuosina 1984 ja 2004. Kerrosala on 3 440 m². Koulutoiminta päättyi koulurakennuksessa vuonna 2026, kun uusi Henrikin yhtenäiskoulun B-osa valmistui lähialueelle Nummen keskusta. Kunta omistaa tontin ja rakennukset.

Osana kiinteistöstrategian laadintaa Conmer Oy teetti nykytilaselvityksen Nummen koulurakennuksesta. Nummen koulurakennus ja tontti ovat olleet kiinteistönvälittäjän kautta myynnissä, ja kunta on käynyt alustavia neuvotteluja potentiaalisen ostajan kanssa. Koulurakennukselle on haettu purkamislupa. Koulurakennuksen purkamisesta on teetetty kustannusarvio, jossa purkukulut ovat noin 137 €/kem² eli noin 470 000 euroa. Lopulliset purkukulut määräytyvät kilpailutuksen myötä ja huomioidaan osana kauppaa. Mikäli kauppa ei toteudu, niin rakennuksen purkukustannukset jäävät lopulta kunnan vastuulle ja ne heikentävät kertaluonteisesti kunnan vuoden 2027 tai 2028 tulosta.

2. Yläkoulun investoinnin valmistuminen, väliaikainen väistötila, korjausvelka ja kasvaneet korkokustannukset (Henrikin yhtenäiskoulun B-osan rakentaminen)

Henrikin yhtenäiskoulun alakoululaisille valmistui uudet opetustilat vuonna 2021 A-osaan. Kouluhankkeen toisessa vaiheessa rakennettiin yläkoululaisille opetustilat, monitoimisali, kunnan arkisto ja väestönsuojatiloja. Koulurakennusten tiloja hyödynnetään myös Nousiaisten lukion opetuksessa ja iltakäytössä.

Uudisrakennuksen eli Henrikin yhtenäiskoulun B-osan rakentuminen käynnistyi syksyllä 2024, valmistui keväällä 2026 ja otettiin syksyllä 2026 käyttöön kalustamisen jälkeen. Uudisrakennus on kooltaan 3982 brm².

Päätökset Henrikin yhtenäiskoulun laajennuksen eli B-osan erillisurakoista tehtiin teknisessä lautakunnassa 28.5.2024. Urakkatarjousten perusteella yhteenlasketut kustannukset olivat 7 466 000 euroa (alv 0 %). Urakkatarjousten ohella hankkeeseen kohdistuu kustannuksia esimerkiksi suunnittelusta, valmistelusta, arkeologisista tutkimuksista, mahdollista lisä- ja muutostöistä sekä valvonnasta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt (22.5.2024) liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusta Henrikin yhtenäiskoulun monitoimisalille yhteensä enintään 464 100 euroa, joka vähentää kunnan omarahoitusosuutta. Henrikin yhtenäiskoulun B-osan taloudellinen loppuselvitys ei ole vielä valmistunut.

Henrikin yhtenäiskoulun B-osan uudisrakennushanke käynnistyi vanhan koulurakennuksen purkamisella, jonka purkukustannus kohdistui vuoden 2024 tulokseen ja kirjanpidolliset alaskirjaukset kohdistuivat vuosien 2022-2024 käyttötalouteen. Vanhan koulurakennuksen purkaminen laukaisi tarpeen väliaikaiselle väistötilalle. Kunta hankki kilpailuttamalla käytetyt siirtokelpoiset väistötilat (2450 m²) koulun tontille hintaan 2 220 600 euroa. Lisäksi väistötilojen asennuksesta, käyttöönotosta ja paalutuksesta aiheutui kustannuksia siten, että lopulliseksi hinnaksi muodostui 2 859 647 euroa. Henrikin yhtenäiskoulun B-osa valmistumisen myötä siirtokelpoiset väistötilat vapautuivat koulutoiminnan osalta ja tiloja muutetaan parhaillaan kunnanviraston sekä paikallisten yhdistysten tiloiksi. Henrikin yhtenäiskoulun B-osassa hyödynnettiin kunnan olemassa olevaa irtaimistoa sekä hankittiin uutta tarvittavilta osin. Henrikin yhtenäiskoulun piha-alueen urakan kustannukset kohdistuvat vuoteen 2027.

Henrikin yhtenäiskoulun A- ja B-osan rakentaminen ovat olleet kunnan historian suurimpia yksittäisiä investointeja. Nämä investoinnit ovat olleet kunnan peruspalvelujen järjestämisen kannalta pakollisia, koska käytössä olleet vanhat rakennukset olivat korjausvelkaisia ja käyttöään päässä. Uudisrakentamisen rinnalla tarkasteltiin peruskorjausmahdollisuutta.

Investointien valmistuminen on heikentänyt kunnan taloudellista kantokykyä erityisesti kertaluonteisten kustannusten, muutuskustannusten, poistojen ja korkokustannusten osalta. Kunnan lainamäärä asukasta kohden oli 3484 euroa per asukas tilinpäätösvuonna 2020, kun vastaavasti oli 5 966 euroa per asukas tilinpäätösvuonna 2025. Korkomarkkina heikentyi poikkeuksellisen voimakkaasti ja nopeasti alkuvuodesta 2022, kun Venäjä käynnisti sodan Ukrainaan. Viime vuosina korkomarkkinan muutokset ovat olleet maltillisia molempiin suuntiin, mutta alkuvuodesta 2026 lähtien korkomarkkina on heikentynyt uudelleen esimerkiksi Hormuzinsalmen tilanteesta, suurvaltojen jännitteistä ja yleisestä hintojen noususta. Nousiaisten kunnan korkokulut olivat tilinpäätösvuonna 2025 yhteensä 532 189 euroa, kun vastaavasti tilinpäätösvuonna 2020 korkokulut olivat yhteensä 44 653 euroa.

3. Työllisyyspalvelujen siirtyminen kuntien vastuulle 1.1.2025, valtionosuusleikkaukset, työttömyyden ja työttömyysetuuksien kasvu

Työllisyyspalvelut siirtyivät 1.1.2025 alkaen työllisyyspalvelu-uudistuksessa kunnille. Käytännössä järjestämisvastuulle oli asetettu laissa vaatimus vähintään 20 000 työvoimasta. Tämä vaatimus tarkoitti, että Nousiaisten kunta ei voinut yksin vastata palveluista, vaan asiassa tuli järjestäytyä seudullisesti. Turun kaupungista tuli 24 kunnan muodostaman työllisyysalueen isäntäkunta ja rahoitusvastuu jäi kullekin kunnalle.

Uudistuksen myötä Valtion TE-toimistojen tehtävät siirtyivät kuntien muodostamille työllisyysalueille, ja niiden rahoitus siirrettiin osaksi kuntien peruspalvelujen valtionosuutta. Valtio korvasi kunnille uudistuksen alkaessa siirtyvän rahoitusvastuun valtionosuuden lisäyksellä, mutta korvaus on pääosin kiinteä. Sen jälkeen kunta hyötyy taloudellisesti, jos työttömyys vähenee, ja vastaavasti kantaa suuremman kustannuksen, jos työttömyys kasvaa. Tätä kutsutaan niin sanotusti kannustinmalliksi.

Tosiasiallisesti kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen on kohdistettu samanaikaisesti valtion toimesta julkisia leikkauksia, ja työttömyystilanne on merkittävästi heikentynyt. Käytännössä uudet tehtävät ovat siirtyneet vajaarahoitteisena ja puuttuvat eurot joudutaan paikkamaan kunnan omin sopeutuksin tai veroja korottamalla.

Aiemmin kunta osallistui lähinnä pitkään työmarkkinatukea saaneiden kustannuksiin. TE-uudistuksessa kunnat saivat huomattavasti laajemman rahoitusvastuun myös peruspäivärahasta ja ansiopäivärahan perusosasta. Lisäksi kunnan maksuosuus alkoi aiempaa aikaisemmin ja kasvaa työttömyyden pitkittyessä.

Vertailuna Nousiaisten kunta maksoi tilinpäätösvuonna 2024 työttömyysetuuksia 186 202 euroa. Työttömyysprosentti oli vuoden 2024 osalta keskimääräisesti 5,8 %, asukaslukumäärä 4659 ja kunnan valtionosuus oli 6 099 927 euroa (ilman myönnettyä harkinnanvaraista valtionosuutta 5 749 927 euroa). Vastaavasti Nousiaisten kunta maksoi tilinpäätösvuonna 2025 työttömyysetuuksia 286 075 euroa ja työllisyysalueen palveluista 271 280 euroa. Työttömyysprosentti oli vuoden 2025 osalta keskimääräisesti 6,6 %, asukaslukumäärä 4672 ja kunnan valtionosuus 5 657 045 euroa.

Käytännössä Nousiaisten kunnan työttömyysetuusmaksut kasvoivat voimakkaasti vuonna 2025, uutena kulueränä tuli palvelujen ostoa työllisyysalueelta ja yleinen valtionosuus väheni, vaikka samanaikaisesti työttömyys ja asukaslukumäärä kasvoivat kunnan alueella.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

1. Toteutetut toimenpiteet

Omistusjärjestelyjen osalta Nousiaisten kunta on pyrkinyt myymään omistamiaan In-house -yhtiöiden osakkeita, toistaiseksi tuloksetta. Pitkään Maskun kanssa yhteisomistuksessa ollut Pikisaaren virkistysalue on päätetty myydä Maskun kunnalle kunnanhallituksen 17.8.2026 § 133 päätöksellä. Pikisaaren virkistysalue on 9,870 hehtaarin suuruinen alue merenrannalla, josta Nousiaisten kunta omisti 90 %. Kauppahinta oli 394 000 euroa ja myynti parantaa kunnan vuoden 2026 tulosta myyntivoiton osalta. Kunnan vuokratiloista on pääosin luovuttu vuosien 2025 ja 2026 aikana. Investoinneissa on pyritty hyödyntämään olemassa olevia rahastoja ja ulkopuolista rahoitusta.

Kiinteistöstrategialla kunta johtaa kiinteistöomaisuuttaan tavoitteellisesti, taloudellisesti, vastuullisesti ja palvelutarpeita tukevasti pitkällä aikavälillä. Kiinteistöstrategia on säännöllisesti päivitettävä asiakirja, joka tarkistetaan yleensä valtuustokausittain tai merkittävien muutosten yhteydessä. Päivitetty kiinteistöstrategia on hyväksytty kunnanhallituksen kokouksessa 17.8.2026 § 134 ja etenee syyskuun valtuuston päätöksentekoon.

Toiminnan osalta on noudatettu olemassa olevaa tasapainottamisohjelmaa ja sen rinnalla pyritty lisäämään tehokkuutta. Kunnan henkilöstömäärää on vähennetty vuoden 2025 aikana yhteensä 3 henkilötyövuodella. Toimintatuottojen osalta on tehty korotuksia kunnan olemassa oleviin palveluhintoihin.

Laadittujen selvitysten perusteella ja viime vuosien toteumien perusteella perusopetuksen palvelutarve on ollut pidempään laskeva, koska peruskouluikäisten lukumäärä on laskenut ja sen ennustetaan laskevan kunnassa kuin valtakunnallisesti. Kunnassa on vireillä perusopetuksen kouluverkon tiivistäminen kahteen oppilaitokseen, jotta oppilaskohtaisten kustannusten kasvua saadaan hillittyä. Sivistyslautakunta on kokouksessaan 8.9.2026 § 37 käsitellyt esitystä Valpperin koulun lakkauttamisesta 1.8.2027 lukien. Kyseessä on kunnan pienin alakoulu, jossa oppilasmäärä on 21 oppilasta. Valpperin koulun lakkauttamisen menojen vähennys on laskelmien perusteella 270 000 – 290 000 euroa vuosikohtaisesti.

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

Nousiaisten kunnassa on hyväksytty talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2027-2029. Osana talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027-2029 valmistelua tullaan esittämään useita toimenpiteitä, jotka perustuvat talouden tasapainottamisohjelmaan. Toimenpiteet lisäävät toimintatuottoja, vähentävät toimintakuluja ja nostavat verotuloja.

Talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteiden rinnalla tarkastellaan myös uusia mahdollisia tapoja sopeuttaa kunnan taloutta esimerkiksi automaatiolla, yhteistyökumppanuuksilla, energiankulutuksen optimoinnilla, tilojen yhteiskäytöllä ja iltakäytöllä, tekoälyllä ja yhteishankinnoilla. Palvelujen järjestämisessä ja kehittämisessä käytetään hyödyksi avustus-/hankerahoitusta ja matkakustannusten vähentämiseksi kokoukset ja koulutukset pidetään pääosin Nousiaisissa tai etäyhteydellä. Päätösvalmistelussa ja

skenaariolaskelmissa hyödynnetään pääosin kunnan oman henkilökunnan osaamista, jotta ostopalveluja tarvitaan mahdollisimman vähäisesti.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Nousiaisten kunnan vuoden 2025 tilinpäätös oli alijäämäinen yhteensä -309 434 euroa. Lisäksi tilikauteen kohdistui ennalta arvioidusti 3 kuukautta jaksettua Nummen koulurakennuksen kirjanpidollista alaskirjausta, joka vaikutti kasvavien poistojen kautta tulokseen kertaluonteisesti -79 894 euroa.

Nousiaisten kunnan alkuperäinen talousarvio 2026 on alijäämäinen yhteensä -644 786 euroa. Lisäksi suunnitelmavuosi 2027 on alijäämäinen -325 571 euroa ja suunnitelmavuosi 2028 on ylijäämäinen 141 447 euroa. Kunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää 1 781 914 euroa tilanteessa 31.12.2025.

Nousiaisissa 21.9.2026

Nousiaisten kunnanhallitus, puolesta

Teemu Heinonen
kunnanjohtaja

Petra Einiö
hallinto- ja henkilöstöjohtaja

Liitteet:

- 1) Talouden tasapainottamisohjelma 2024-2026 (KV 4.12.2023 § 71)
- 2) Talouden tasapainottamisohjelma 2027-2029 (KV 15.6.2026 § 36)
- 3) Talouden painelaskelma (FCG 13.5.2026)
- 4) Talouden tilannekuva ja sopeutus (FCG 13.5.2026)
- 5) Tilinpäätös 2025 (KV 1.6.2026 § 21)
- 6) Henkilöstötilinpäätös 2025 (KV 1.6.2026 § 23)

